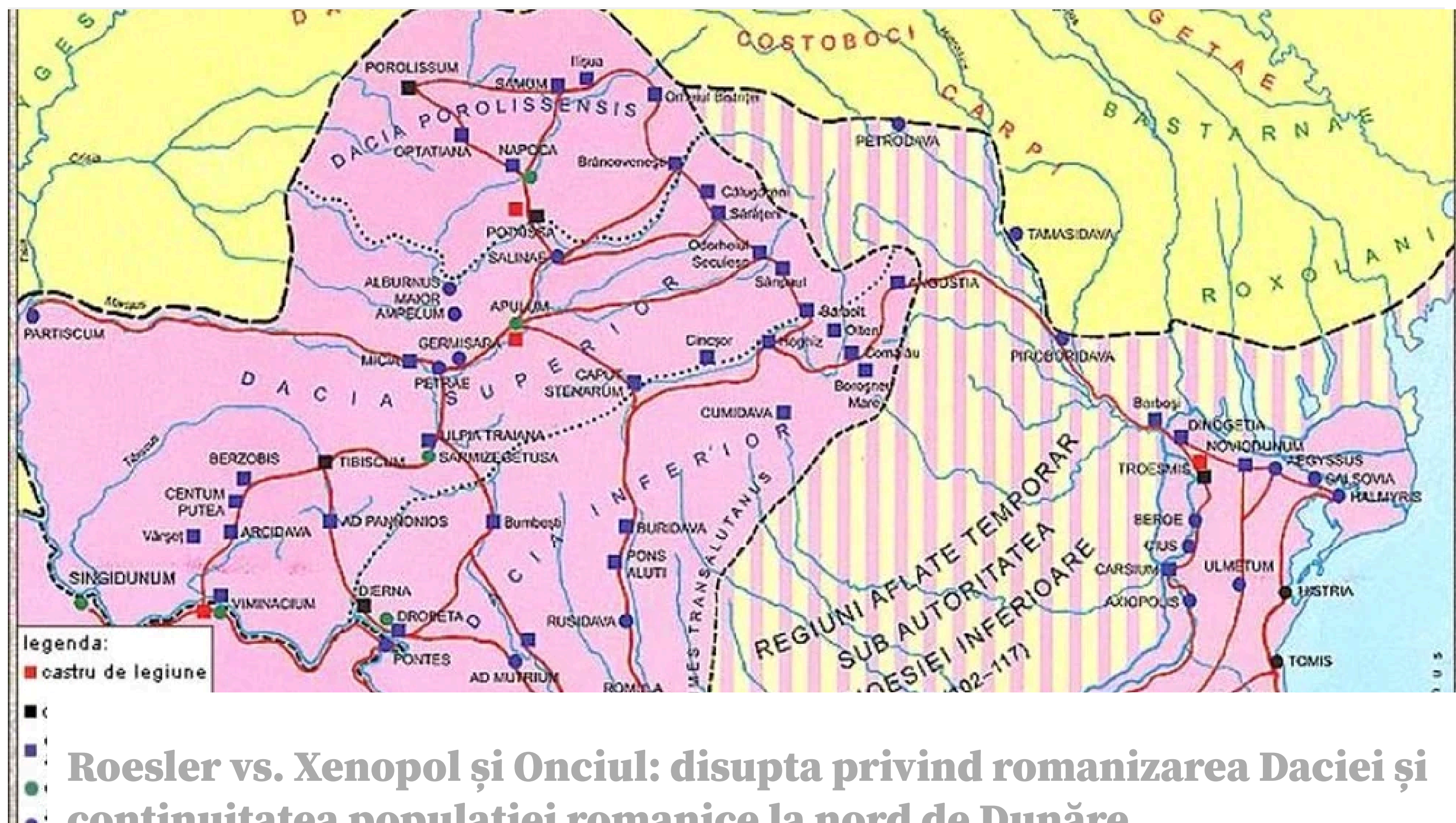

Roesler vs. Xenopol și Onciul: disputa privind romanizarea Daciei și continuitatea populației romanice la nord de Dunăre

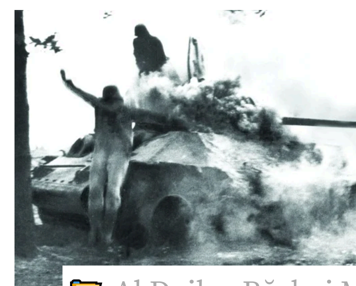
📂 *Documente istorice* **Autor:** Redacția

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, controversata teorie a lui Roesler privind romanizarea Daciei și continuitatea populației romanice la Nord de Dunăre a trezit interesul istoricilor români. Mai întâi Xenopol, apoi și Dimintre Onciul, au combătut pas cu pas teoria roesleriană, aducând contraargumente pentru fiecare dintre ideile susținute de istoricul austriac.

Problema romanizării Daciei

Poziția lui Robert Roesler (1871)

Dacia era provincie imperială în frunte cu un legat de rang pretorian la început, apoi, din vremea lui Marcus Aurelius, cu rang consular. Țara, care și-a pierdut cea mai bună și cea mai mare parte a puterii sale demografice de-a lungul unui război îndârjit și sângeros care a durat mai mulți ani, cași prin emigrare, primi o nouă popula]ie prin coloniștii romani care s-au revărsat aici din toate provinciile Imperiului roman, dar în mare măsură din Italia de Jos.

Al Doilea Război M
„Un măcel al tancu sovietice, un masacı precedent”

Revoluția din 1
Ce rol a jucat Securit Revoluția din decer 1989?

Avem motive să credem că elementul dacic supus s-a ținut departe de contactul cu civilizația romană și și-a menținut dușmănia față de Roma. Romanitatea Daciei a fost însă diferită de cea a altor provincii cucerite de armata Romei. În Italia de Sus, Gallia, Spania, Britannia, Pannonia etc. ea a fost produsul unei fericite deznaționalizări a unei populații numeroase preexistente care a continuat să reprezinte majoritatea, a atragerii acestei populații la un alt mod de a gândi și de a vorbi, a amestecului unei părți a sângelui roman imigrat cu cel local iberic, celtic și alte neamuri. În Dacia însă a fost creată o adevărată țară de colonizare dintr-un teritoriu slab locuit și înconjurat de o populație dușmănoasă, în care însă romanitatea nu și-a înfipt rădăcini atât de adânci, nesprijinindu-se pe bazele sigure ale unei naționalități cucerite și din punct de vedere

(Robert Roesler, Romänische Studien. Untersuchungen zur alteren Geschichte Rümäniens, Leipzig, 1871, p. 44–45)

Răspunsul lui A.D. Xenopol (1884)

Roesler pare deci a primi de adevărate spusele lui Eutropiu, care zice că „Dacia pierduse prin lungul război împotriva romanilor poporațiunea sa bărbătească". [...] Dară, chiar dacă am lua ca atare spusele lui Eutropiu, nu arată el oare prin cuvintele sale că femeile și copii dacilor nu suferiră cu toții soarta părinților? Apoi această nouă generație nu era ea îndestulătoare pentru a reconstitui în țară o bază națională pe care să se poată hultui elementul roman? De aceea, și inscripțiunile găsite atât în Dacia, cât și aiurea ne dovedesc cu prisosință ființarea poporului dac după cucerire, precum și romanizarea lui. Trebuie amintit că poporul roman înțelegea a lipi de imperiul său provinciile cucerite într-un cu totul alt chip de cum au făcut-o în timpurile mai noi ungurii sau nemții. Departe de a alcătui o castă despărțită de poporul cucerit, romanii se legau cu el prin căsătorii, îi înlesneau intrarea în cetățenia romană și cu toate că îl întrebuințau la toate lucrările, îl făceau să se bucure de toate foloasele.

(A.D. Xenopol, Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană, București, 1998, p. 22–23)

Punctul de vedere al lui Dimitrie Onciul (1885–1886)

colonizarea romană. In Moldova și Valahia răsăriteană, precum și în regiunea dintre Tisa superioară și Ardeal, lipsea această temelie;aici nomenclatura topografică a rămas sub dominația romană curat dacă, ca și populația. [...] Și după părăsirea provinciei dacii din țară susțin ostilități cu Imperiul roman. Acest element ostil, în cea mai mare parte, nu se poate privi ca romanizat.

(Dimitrie Onciul, Scrieri istorice, ed. critică îngrijită de A. Sacerdoțeanu, București, Editura Științifică, 1968, p. 167–168)

Continuitatea populației romanice după retragerea aureliană

Poziția lui Robert Roesler (1871)

Cei care susțin menținerea unei populații romanice în Dacia se împart în două categorii. Unii susțin părerea că provincialii romani s-au refugiat în munți pentru a-și păstra acolo libertatea și viața, alții, printre care Maiorși Laurian, consideră că ei au rămas netulburați în văi și câmpii în vechile lor case și așezări. Împotriva primei păreri putem ridica întrebarea de ce coloniștii romani, obișnuiți cu bunurile unei culturi mai dezvoltate, ar fi preferat să îmbrățișeze o viață în sălbăticie, să schimbe modul de viață urban și agricultura cu păstoritul, când împăratullor le asigurase în Moesia locuințe și pământuri, în mijlocul poporului lor, în condițiile plăcute ale unei existențe obișnuite, sub protecția săbiilor legiunilor romane, unde nu trebuiau să părăsească nici măcar vechiul nume al provinciei lor? A doua părere își găsește respingerea în căutarea zadarnică a presupusei continuități a orașelor și populației Daciei în toate monumentele literare ale vecinilor.

(Robert Roesler, Romänische Studien. Untersuchungen zur alteren Geschichte Rümäniens, Leipzig, 1871, p. 118–119)

Răspunsul lui A.D. Xenopol (1884)

Chiar bogații când fugeau din Dacia, încp nu o părăseau fără gândul de a se întoarce, căci greu se dezlipește omul de ceea ce a agonisit, dovadă mulțimea de comori îngropate, găsite pe pământul vechii Dacii! Dar încă sărmanul! El se retrăgea totdeauna în preajma locuinței sale, sperând că se vor liniști vremile și că va putea să-și revadă așezarea și casa. [...] Timpul trecea și o generație se strîngea după alta în creierii munților, încît cei născuți la umbra înaltelor lor piscuri se deprinseră în curând a găsi aici o nouă patrie. [...] Cei bogați s-au dus, daci sau romani;cei săraci au rămas aici, ori de ce naționa litate s-ar fi ținut. [...] Un popor așezat nu fuge niciodată în întregimea lui în fața unei năvăliri. [...]

(A.D.Xenopol, Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană, București, 1998, p. 38–39)

Punctul de vedere al lui Dimitrie Onciul (1885–1886)

Plecarea deosebită a românilor din astă parte a Dunării către agricultură este general cunoscută. De dragul acesteia ei disprețuiesc chiar industria și comerțul. Această împrejurare este îndestul spre a arăta că agricultura a fost totdeauna pusă în lucrare de acest popor, fapt adeverit pe deplin prin limbă, care posedă un mare număr de cuvinte de origine latină din această sferă. Astfel imigrarea românilor ca păstori nomazi, după cum voiesc roeslerianii, nu este nimic mai puțin decât adevărată. Deprinderea statornică cu agricultura cere însă ca poporul român trebuie să fi avut în stăpânirea sa un teritoriu, pe care s-o fi putut pune în aplicare. Cum să se explice deci aceasta, dacă el ar fi venit mai târziu în țara sa, când aceasta era acum ocupată de alte popoare, slavoni și unguri ș. a., fără ca el s-o fi cucerit, pentru a putea deveni proprietar de pământ și agricultor? [...]

Migrarea vlahilor la nord de Dunăre

Poziția lui Robert Roesler (1871)

Invadarea și ocuparea Valahiei a fost liniștită și imperceptibilă, începutul ei, care trebuie să fi fost încă în perioada dominației cumane, neputând fi precizată. La fel de puțin menționată este și așezarea vlahilor de sud pe pământul Greciei care a avut loc ca urmare a migrației albanezilor începând cu secolul al XII-lea. Multă vreme și mulți dintre ei au zăbovit doar o parte a anului pe văile și câmpiile țării care a fost numită apoi după numele lor Valahia, considerând încă câmpiile din Haemus drept adevărata patrie, cămin părintesc, până să ajungă la așezări stabile în nord. Așa migrează și astăzi mocanii din Moldova nu numai în Dobrogea, dar până în Macedonia și Grecia [...] Prin ipoteza migrării treptate spre nord a valahilor din Moesia se poate explica împrejurarea surprinzătoare că populația valahă se întâlnește la nord de Dunăre numai după începutul veacului al XIII-lea, devenind apoi din ce în ce mai numeroasă, până ce vor umple în mare măsură țara numită azi Valahia și apoi țările din jur, în timp ce în Moesia, locul de odinioară al primului lor stat, au dispărut până la nivelul unei enclave sporadice.

(Robert Roesler, Romänische Studien. Untersuchungen zur alteren Geschichte Rümäniens, Leipzig, 1871, p. 118–119)

Răspunsul lui A.D. Xenopol (1884)

Pentru ca poporul român să revină în Dacia din Moesia, trebuia ca el să se fi aflat acolo la epoca la care se presupune că a părăsit-o, sau cel puțin la o epocă anterioară. Însă noi vom vedea că aceasta niciodată nu s-a întâmplat, că elementul roman întotdeauna a fost prea slab în Moesia [...]. Dar chiar când acesta din urmă ar fi avut o oarecare vlagă, încă este vădit că Moesia a fost expusă unei năvăliri tot atât de sălbatice ca și aceea îndurată de Dacia. Mai ales orașele, fiind dărâmate de barbari, locuitorii lor fugiră pentru a găsi o scăpare în părțile mai retrase ale împărăției, pe când săracii trebuiră să-și adăpostească viața lor retrăgându-se în munții care mărgineau țara despre miazăzi, Haemul sau Balcanul. [...] Ce nevoie ar fi împins pe valachi a

ei puteau să se bucure de toate drepturile lor, și în ce scop?

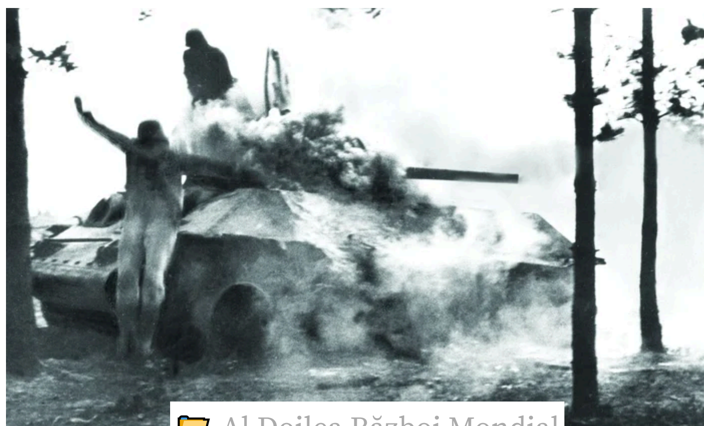
(A.D. Xenopol, Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană, București, 1998, p. 49)

Punctul de vedere al lui Dimitrie Onciul (1885–1886)

Admigrarea română din dreapta Dunării, care trebuie deci s-o admitem, nu alteră caracterul de continuitate al elementului roman în Dacia Traiană, așa că se păstră tradiția despre originea dacoromânilor din timpul dominației romane asupra acestei țări. Partea rămasă în Dacia, după pierderea provinciei, formă elementul fundamental, din care se născu poporul dacoromân. Adaosul primit succesiv din dreapta Dunării contribui mai mult la întîrirea numerică a acestuia, decât la întemeierea lui. Până în secolul VII, când începe admigrarea de care e vorba, s-au putut păstra în părțile muntoase ale Daciei încă destul element roman, pentru ca continuitatea să nu fie aici nicidecum întreruptă. Argumentul toponimic împreună cu tradiția istorică pun aceasta, cum am văzut, afară de îndoială.

(Dimitrie Onciul, Scrieri istorice, ed. critică îngrijită de A. Sacerdoțeanu, București, Editura Stiințifică, 1968, p. 257)

Textele sunt preluate din cartea coordonată de Bogdan Murgescu, Istoria României în texte, Editura Corint, București, 2001)

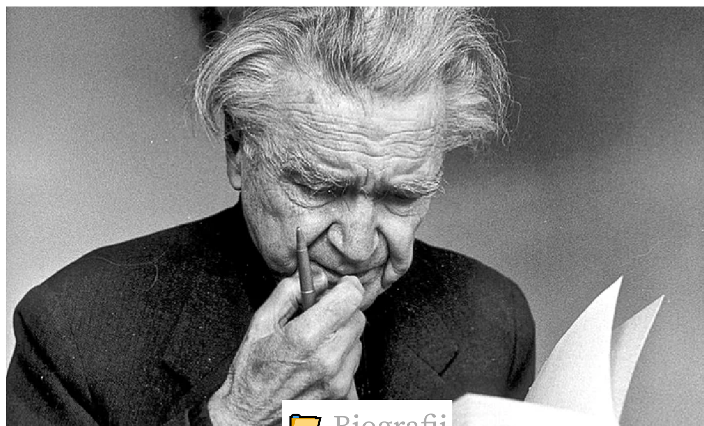
Al Doilea Război Mondial

„Un măcel al tancurilor sovietice, un masacru fără precedent”

Al Doilea Război Mondial

Bătălia de la Târgu Frumos - o bătălie studiată la West Point, dar „ștearsă” din..

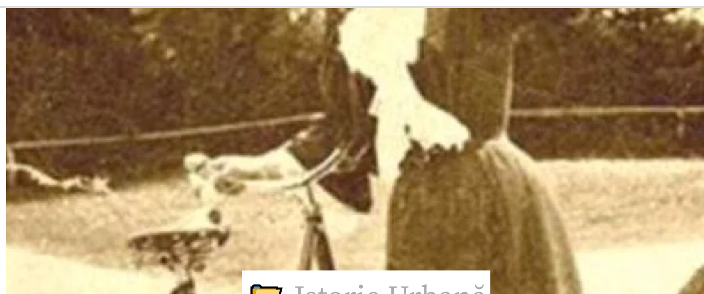
Biografii

Zelea Codreanu din perspectiva lui Cioran: „Căpitanul a fost un gospodar...

Curiozităţile şi culisele istoriei

Povestea unui bordel exclusivist din Paris, frecventat de mari personalități!..

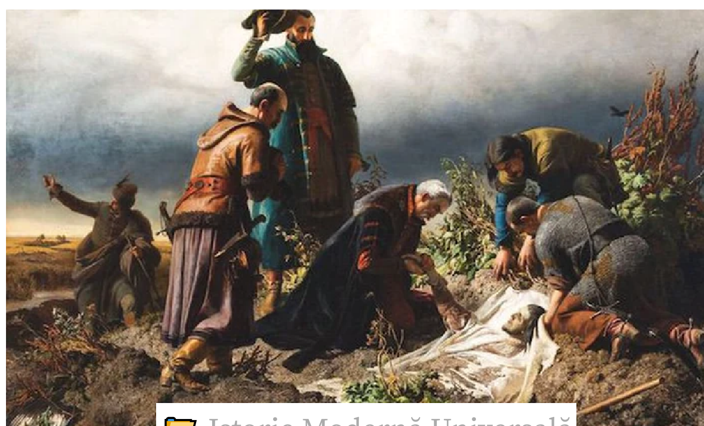
Istorie Urbană

Povestea Miţei Biciclista, coana cu bikini, maşină coupé şi trăsură

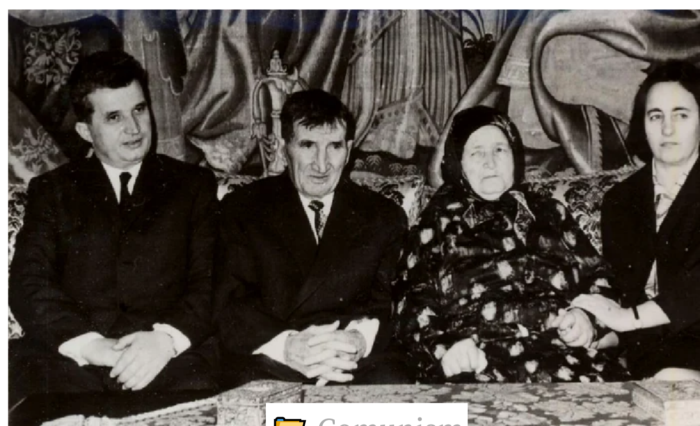
Conflictele din Orientul Mijlociu

Scurtă istorie a Fâșiei Gaza

Istorie Modernă Universală

Ungaria Mare a murit în mlaștinile de la Mohács

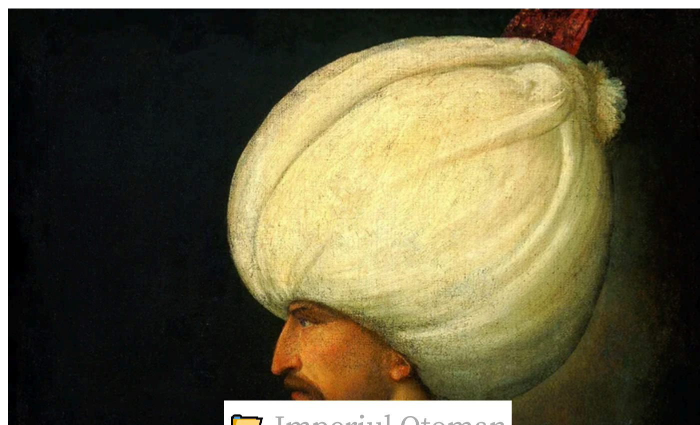
Comunism

Elena Ceaușescu a dat ordin să se dărâme cârciuma în care mergea socrul ei

Al Doilea Război Mondial

Ordinul 227: «Niciun pas înapoi»! Stalin, pe marginea prăpastiei

Imperiul Otoman

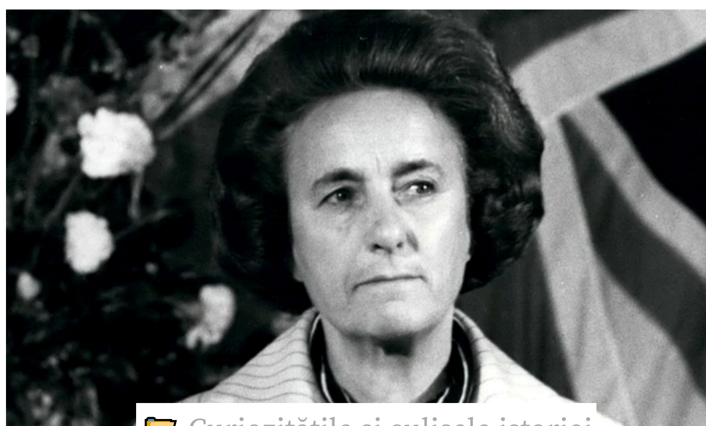
Suleyman Magnificul, Sultanul care a speriat Europa și a dus Imperiul Otoma...

Istoria Armelor

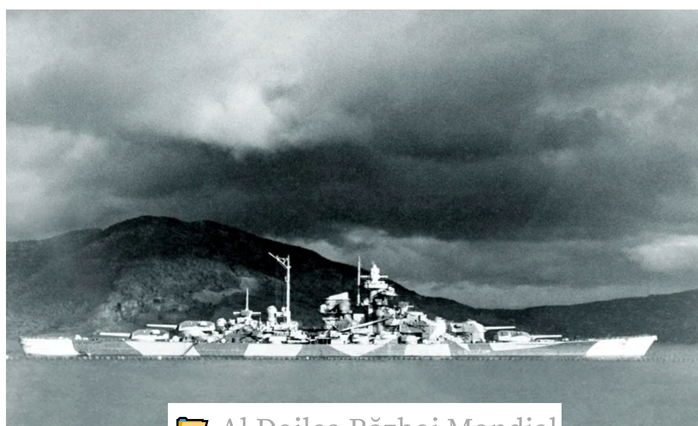
Cine a câștigat cea mai mare bătălie de care din istorie?

Revoluția din 1989

Ce rol a jucat Securitatea în Revoluția din decembrie 1989?

Curiozitățile și culisele istoriei

Elena Ceaușescu era un adevărat voyeur – asculta cu nesaț partidele de sex ale...

Al Doilea Război Mondial

Inferioritatea flotei germane în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Biografii

Cât de mare era Ștefan cel Mare

Conflictele din Orientul Mijlociu

Autoritatea palestiniană: o istorie

Conflictele din Orientul Mijlociu

Razboiul de Yom Kippur - Armaghedonul din anul 1973

Conflictele din Orientul Mijlociu

Prima întâlnire dintre Ceauşescu şi Yasser Arafat

Okmagazine.ro

Nici Prințul William, nici Kate Middleton! Cine l-a înlocuit pe Regele Charles la inaugurarea Papei Leon la Vatican

Deși Regele Charles e foarte grav bolnav, se pare c-a refuzat chimioterapia, a ales medicina alternativă și vrea să se vadă cu Harry

Click.r

Mic
pi

Cetatea catară, locul desprins dintr-un basm care a servit ca inspiraţie pentrul castelul „Frumoasei Adormite”

Viața și cariera unuia dintre cei mai emblematici actori ai secolului XX: „Probabil că aş fi înnebunit, dacă nu aş fi avut această meserie”

